Betreft: beantwoording vragen in 1e termijn / interpellatiedebat over de liquidatie van Soweco
Van: Arjen Maathuis

Voorzitter, voordat ik namens het college in zal gaan op de gestelde vragen eerst een korte inleiding.

Op 13 april jongstleden zijn er door zowel de PvdA als het CDA in het vragenhalfuur vragen gesteld naar aanleiding van het raadsdebat in Twenterand. Toen heb ik namens het college aangegeven dat wij verrast waren door de uitspraken in de raad van Twenterand dat men niet de NUO mede wenste op te richten. Verrast, omdat het college van Twenterand in maart van dit jaar wel positief hierover had besloten. Namens het college heb ik toen, ondanks dat wij niet over de besluitvorming in Twenterand gaan, de hoop en verwachting uitgesproken dat Twenterand wel de afspraken uit de contourennotitie zou nakomen en dus via een DVO blijft samenwerken binnen de Nieuwe Uitvoeringsorganisatie. In de contourennotitie, die door alle colleges is vastgesteld, staat inzake de NUO het volgende: “Vier gemeenten hebben aangegeven gezamenlijk een nieuwe uitvoeringsorganisatie te willen organiseren, gebruik makend van de bestaande kennis- en sociale infrastructuur. De uitvoeringsorganisatie werkt voor Almelo, Twenterand, Tubbergen en Wierden”. In dat opzicht komt Twenterand, door het meest recente besluit, dus haar afspraken na. Zowel richting de doelgroep en staf alsmede richting de gemeenten. In materieel opzicht verandert er qua inrichtingsplan niets. De NUO is een stichting, een zelfstandig privaatrechtelijk rechtspersoon dat een maatschappelijk doel nastreeft en kent geen eigenaren. Het mede oprichten van de stichting NUO en deelnemen aan het bestuur is een organisatorische en geen inhoudelijke binding aan diezelfde NUO; bepalend voor de inhoudelijke binding is of een gemeente een DVO aangaat of niet.

Voorzitter, in de beantwoording richting het CDA heb ik aangegeven dat de context waarin u het besluit op 23 maart nam anders is; er is namelijk 1 oprichtende gemeente in plaats van 2 en dat betekent dat de akte van oprichting verandert. Namens het college heb ik aangegeven dat we bij uw raad terug zouden komen met een nieuw raadsvoorstel en nieuwe statuten, waarin tevens het door u aangenomen amendement verwerkt is. Gisteren heeft het college hiertoe besloten en zal het raadsvoorstel, conform afspraak, ter behandeling aan uw presidium worden aangeboden. Ook heb ik in het vragenhalfuur aangegeven dat in het geval Twenterand zaken zou gaan doen met Larcom en dus geen DVO sluit met de NUO, er een wezenlijk andere situatie zich zou voor doen met materiële consequenties voor het inrichtingsplan. In zo’n geval zou de ontstane situatie om heroverweging vragen. Nu dit gelukkig niet het geval is, kunnen wij verder op de ingeslagen weg.

Het vertrek van de directeur en de RvC dient vanuit de juiste context te worden belicht. De directeur heeft met ingang van 1 mei jl. een andere functie gevonden, waar zijn kennis en kunde van grote waarde zijn.

De RvC heeft in een vroeg stadium aangegeven niet verantwoordelijk te willen zijn voor het houden van toezicht op de liquidatie en heeft bij het vaststellen van het Liquidatieplan in de AvA kenbaar gemaakt met in gang 1 mei 2021 haar functie neer te leggen.

1. Voorzitter, de totstandkoming van de NUO is niet mislukt. Alle 4 de gemeenten zijn en blijven aan de NUO gecommitteerd via een DVO. In dat opzicht zijn er geen gemeenten afgehaakt. Waar wel sprake van is, is dat Twenterand, na het raadsbesluit van 18 mei, is afgehaakt als het gaat om de oprichting van de NUO. Het Twenterandse college zat daarvoor anders in de wedstrijd, zie hun besluit van maart, maar het is het recht van de raad om wensen en

bedenkingen mee te geven die daar contrair op staan. Vanuit Almelo gaan wij daar niet over en dat moeten wij dan ook respecteren. Bij de totstandkoming van het inrichtingsplan en de statuten, en daarmee het proces van oprichting, is er vanwege de eenvoud van besturing van de stichting er na de zomer van 2020 in gezamenlijkheid voor gekozen dat Wierden en Tubbergen via een DVO zouden deelnemen; de colleges van Wierden en Tubbergen hebben hier in september 2020 over besloten. De werkgroep Wsw is hier op 23 november over geïnformeerd en het besluitvormende document waarin dit verwerkt was 16 februari in het college en lag bij uw raad voor op 23 maart

2. Ja, die kunnen wij verstrekken.

3. Het bestuur van Soweco gaat niet over de uitvoering van een motie van de gemeenteraad van Twenterand; daar is het college van Twenterand voor verantwoordelijk. Het college van Twenterand heeft een en ander onderzocht en heeft dat teruggekoppeld richting eigen gemeenteraad, maar is na dit onderzoek en tevens conform afspraak in de contourennotitie blijven koersen op samenwerking met de vier gemeenten en de oprichting van de NUO.

   Omdat het college van Twenterand, en dus ook na het onderzoek waartoe de motie opriep, tot begin maart van dit jaar op de lijn van mede-oprichten zat was er voor ons college, ook op 23 maart, geen aanleiding om anders te verwachten. Ook heb ik aangegeven dat wij niet over de besluitvorming van de raad van Twenterand gaan en dat het daarom afwachten zou zijn. Ook heb ik al aangegeven dat wij in april verrast waren door de eerste richtinggevende uitspraken in de commissievergadering van Twenterand. Ook omdat er tussen het afdoen van de motie en de commissievergadering van april geen contra-indicaties waren. Zo'n indicatie had kunnen zijn als het college van Twenterand begin maart negatief besloten had, maar daar was geen sprake van; integendeel zelfs.

   Dit is door het college van Twenterand wel onderzocht en heeft hierover op 20 oktober afzonderlijk richting eigen raad gerapporteerd. Voor de gemeente Almelo was het geen aanleiding om af te wijken van de contourennotitie. Bovendien is de binding en steun voor de NUO er nog steeds omdat de drie andere gemeenten, net als Almelo, ook een DVO met de NUO afsluiten.

4. Het klopt, wethouder van Abbema heeft zelf een persoonlijke afweging gemaakt om te het vicevoorzitterschap neer te leggen; dat respecteren wij. Wethouder Van Abbema blijft lid van het DB. Wethouder Beens van Rijssen-Holten zal het vicevoorzitterschap op zich nemen. Ja, de verhoudingen binnen het DB waren en zijn nog steeds buitengewoon goed; het neerleggen van een functie vanwege een persoonlijke afweging heeft daar niets mee te maken.

5. Voorzitter, het college gaat niet, en ik al helemaal niet, over de pennenvruchten van een journalist. Maar ik zou mij kunnen voorstellen dat een en ander gebaseerd is op de uitspraken die ik namens het college in de beantwoording van de vragen op 13 april heb gedaan.

   Er zijn geen toezeggingen gedaan. Uiteraard is er wel nagedacht over een 'wat, als scenario' zoals dit zich nu gemanifesteerd heeft. Daar was naar aanleiding van de commissievergadering van april in Twenterand ook aanleiding toe. Het college heeft

vandaag, conform eerdere beantwoording op 13 april, wel besloten van plan te zijn de NUO alleen op te richten en vraagt u middels een raadsvoorstel om wensen en bedenkingen.

Richting Soweco medewerkers heb ik als voorzitter van het bestuur aangegeven dat het streven is om voor de zomer tot definitieve duidelijkheid te komen. Dit is van om meerdere redenen van belang. Niet op de laatste plaats om ook de Niet Regeling Gebonden-medewerkers zelf zekerheid te geven waar ze uiteindelijk, op basis van een plaatsingsprocedure, terecht komen.

6. Er zijn geen financiële consequenties voor Almelo als de oprichting van de NUO door de gemeente Almelo gaat plaatsvinden in plaats van samen met Twenterand. De vier gemeenten zouden hoe dan ook met elkaar samenwerken. En ondanks dat Twenterand niet mede wil oprichten, blijft deze samenwerking in ieder geval de komende vijf jaar geborgd. De kosten van de oprichting van de NUO worden tot aan de oprichting door de aan de GR deelnemende gemeenten gedragen. Heel zuiver bekeken is het risicoprofiel voor de NUO in welke situatie dan ook hetzelfde; je loopt immers in elke situatie het risico dat een deelnemende gemeente na vijf jaar de DVO niet verlengd. Almelo is geen aandeelhouder van de NUO, maar draagt als besturende gemeente wel verantwoordelijkheid. Het financiële risico dat gelopen zou worden is dan ook vooral gelegen in de verplichtingen die de NUO aan gaat; je moet dan denken aan bijvoorbeeld een huurcontract. De NUO heeft overigens zelf geen personeel in dienst. De risico's kunnen gemitigeerd worden doordat je geen langere contracten afsluit dan vijf jaar. De gemeenten die een DVO sluiten en de NUO niet mede oprichten betalen een standaard risico-opslag van 15% aan de NUO. Ook is er sprake van een primitieve begroting voor de NUO. Mocht hier onverhoopt toch in het eerste anderhalf jaar vanaf oprichting om welke reden dan ook een tekort ontstaan, dan is afgesproken dat de vier gemeenten daar gezamenlijk en evenredig verantwoordelijk voor zijn.

7. Als het gaat om de doelgroep en het aanbod van werk functioneert de organisatie door de goede inzet van de medewerkers prima. De directeur wordt tijdelijk vervangen door de manager business development. Omdat dit een tijdelijke situatie is worden er momenteel gesprekken gevoerd voor het werven van een interim-directeur die ervaring heeft met een dergelijke situatie. De situatie van toezicht op de NV wordt op korte termijn door het algemeen bestuur, als enige aandeelhouder van de NV, voorzien van een oplossing. Ook hier staat vast dat de NV ophoudt te bestaan, dus dat er sprake is van een tijdelijke situatie die overbrugt moet worden.

8. Ondanks dat gemeenten zich via de contourennotitie hebben gecommitteerd aan onderlinge samenwerking in een gezamenlijke infrastructuur kan dat altijd gebeuren. Dit was ook altijd vooraf helder. Gemeenten wensen meer eigen regie te voeren op de uitvoering van de Wsw en Participatiewet. Als een gemeente na vijf jaar geen DVO meer wenst af te sluiten is dat een jaar van te voren bekend in verband met de opzegtermijn. Zowel in het contractmanagement in de periode vooraf als in dat jaar kunnen risico's, die ten opzichte van de huidige uitvoering al heel beperkt zijn, voor en door de NUO zo veel als mogelijk gemitigeerd worden. Als alle 4 de gemeenten geen DVO meer willen sluiten, dan vervalt het bestaansrecht van de NUO.

9. Volgens het sociaal plan, dat bij u bekend is, zal elke gemeente de mensen met een vast contract en mensen met een tijdelijk contract die vóór 23 mei 2019 in dienst zijn gekomen

een aanbod doen; bij mensen met tijdelijke contracten die vanaf 23 mei 2019 in dienst zijn gekomen, wordt per individueel geval overwogen of in dienst name aan de orde moet zijn.

Dan kunnen mensen binnen de gemeente een andere functie vervullen, omdat ze bij de gemeente in dienst zijn.

Nee, de DVO's kennen een looptijd van 5 jaar en kunnen pas in het 4e jaar worden opgezegd en word pas eind 5e jaar geeffectueerd. Zodoende ontstaat er tijd om de NUO op de nieuwe situatie aan te passen.

10. Bepalend voor het bestaansrecht van de NUO zijn de DVO's en niet de vraag wie de NUO opricht. Wij zijn voornemens de NUO op te richten, omdat de gemeenten hebben afgesproken met elkaar in een gezamenlijke infrastructuur ten behoeve van deze doelgroep te willen organiseren. Via de DVO's gebeurt dat ook.

11. Ja, de gezamenlijke oprichting door vier gemeenten, was een gedachte die toen op dat moment speelde, en staat ergens op pagina 3 van het raadsvoorstel. Besluitvorming in de andere raden was overigens later en daarmee waren andere opvattingen vanuit andere gemeenten op dat moment ook niet bekend. Bij vraag 1 heb ik hier ook het nodige over gezegd. In de contourennotitie staat overigens niet dat er sprake zou zijn van gezamenlijke oprichting. Daarin wordt beschreven dat de vier gemeenten hebben aangegeven gezamenlijk een nieuwe uitvoeringsorganisatie te willen organiseren, gebruik makend van de bestaande kennis- en sociale infrastructuur. Deze uitvoeringsorganisatie werkt voor Almelo, Twenterand, Tubbergen en Wierden. Ook in de huidig ontstane situatie is dat het geval. De uitvoering van de contourennotitie was en is voor ons als gemeente Almelo leidend. De vraag wie de NUO zou oprichten was op 16 juni 2020 geen noodzakelijke voorwaarde voor het besluit tot liquidatie, de komst van een NUO wel. U heeft daar als raad een amendement op ingediend.

12. De contourennota ging uit van de inbreng van in ieder geval de uitvoering van de Wsw-beschut en nieuw beschut werken door de 4 gemeenten Almelo, Twenterand, Wierden en Tubbergen. Bij de stukken die als bijlagen waren toegevoegd bij het raadsvoorstel van 23 maart, zaten enkele overzichten van de toezeggingen in de contourennota en eventuele afwijkingen daarop. Bij het raadsvoorstel van 23 maart was het al bekend dat Tubbergen de individuele detacheringen Wsw zelf, vanwege de zeer geringe aantallen, zou gaan uitvoeren. Deze situatie is niet veranderd.

    Wat betreft de trajecten voor de doelgroep Participatiewet is altijd aangegeven dat gemeenten daarover ieder voor zich beslissen op basis van maatwerk en niet verplicht zijn om trajecten bij NUO in te kopen. Dat geldt ook voor Almelo. In de contourennotitie staat 'De regie over de cliënten Participatiewet ligt bij sociale zaken. De nieuwe organisatie KAN hierbij diensten verlenen. De uitvoering van deze dienstverlening sluit zo veel mogelijk aan bij de lokale situatie, lokale infrastructuur en is gericht op de lokale wensen'.

    Ook stond al duidelijk in de contourennotitie dat Rijssen-Holten en Hellendoorn hadden aangegeven lokaal invulling te geven aan de Wsw, nieuw beschut en de Participatiewet.

De zes gemeenten zouden ook de werkgeverstaken voor de Wsw onderbrengen bij NUO. Daar hebben Rijssen-Holten en Hellendoorn uiteindelijk niet voor gekozen. Ook dit was op 23 maart al bekend en is dus niet nieuw.

Twenterand zal conform de contourennota invulling geven aan haar verplichtingen die voortvloeien uit de DVO. Aanvullende diensten in het kader van de Participatiewet zullen op basis van maatwerk worden ingekocht waar de NUO een van de aanbieders kan zijn. Strikt gezien blijft Twenterand dat doen wat ze in het verleden ook met Soweco / Extend deed. En daarmee wordt aan datgene voldaan wat hierover in de contourennota afgesproken is. Enkele kleine afwijkingen in de gevallen Rijssen-Holten, Hellendoorn en Tubbergen waren dus op 23 maart bij uw raad al bekend.

13. De oprichting van de NUO voldoet aan het governancebeleid van de gemeente Almelo, zie ook argument 1.5 van het raadsvoorstel van 23 maart. Overigens kent een stichting geen aandeelhouders en heeft een significant ander doel dan een BV of NV.

14. Het liquidatiebesluit is feitelijk in juni 2020 al door de 6 gemeenteraden genomen. Op het liquidatieplan, dat vervolgens conform Wet op de gemeenschappelijke regelingen en de GR Soweco is opgesteld, zijn door de gemeenteraden al dan niet zienswijzen ingediend. Gehoord hebbende de raden heeft het algemeen bestuur besloten het liquidatieplan definitief vast te stellen. Het liquidatieplan wordt pas geeffectueerd op het moment dat de NUO is opgericht.

15. Dit is praktisch opgelost doordat de raad van Twenterand via hun griffier de zienswijzen schriftelijk heeft ingebracht. Alle gemeenteraden zijn daarmee in de gelegenheid gesteld om zienswijzen in te brengen voordat het besluit viel.

16. Er is wel terdege een sociaal plan en de effectuering daarvan wacht nu op definitieve besluitvorming in Almelo inzake de oprichting van de NUO. Op dit moment worden de Wsw'ers nog steeds begeleid door de Soweco-medewerkers.

    Op het moment dat de NUO niet door Almelo wordt opgericht heeft dat onder meer consequenties voor de status van het sociaal plan. Het sociaal plan zal komen te vervallen. Het gevolg is dat er onnodig en voor een langere tijd onzekerheid zal bestaan onder de medewerkers, terwijl juist nu zicht op rust en duidelijkheid is.

17. Het waren de gemeenten Rijssen-Holten en Hellendoorn die wilden uittreden. Van deze situatie is al lang geen sprake meer. Overigens was de uittredingssom van destijds bepaald door een meerderheid van het bestuur. Bij de stukken van 23 maart heeft u een liquidatiebegroting gezien. Deze had een negatief saldo van 540.000 euro, met daartegenover een plus van 4,3 miljoen euro aan liquide middelen. Hoe de liquidatie uiteindelijk financieel uitpakt hangt af van meerdere factoren; de belangrijkste is de verkoop van het complex aan de Plesmanweg. Op het moment dat aan het einde van de rit een negatief saldo resteert zullen alle gemeenten verhoudingsgewijs dat verlies dragen; blijft er een positief saldo over dan wordt dat verhoudingsgewijs over alle gemeenten verdeeld.

    Of komt dit bedrag deels ten laste van de overige gemeenten? Hier is geen sprake van.

18. De gemeente Twenterand neemt als volwaardige partner d.m.v. een DVO de diensten af van de NUO. Daarbij zullen ook aanvullende opdrachten voor een brede doelgroep tot de mogelijkheden behoren.

19. Dit overzicht is al eerder verstrekt; een nieuwe update zal meegenomen worden in de kwartaalrapportage van de financiële voortgang van de liquidatie.

20. Wij delen uw mening niet, gezien het antwoord van ons college op uw vragen 6, 8 en 10.